

Slourenski dom

Steu. 275

U Ljubljani, petek 3. decembra 1937

Leto II.

Potovanje francoskega zunanjega ministra v Varšavo, Bukarešto, Prago, Beograd naj pripravi

Sporazum med Srednjo Evropo in med Nemčijo

Pariz, 3. dec. m. Sinoči ob 18.15 je francoski zunanji minister Yvon Delbos odpotoval iz Pariza na daljše krožno potovanje po Evropi. Obiskal bo najprej Poljsko, zatem pa Romunijo, Jugoslavijo in Češkoslovaško. Na poti ga bodo spremljali ravnatelj Rocha, kabinetni šef Berard in skupina 23 francoskih častnikov. Prihod ministra Delbosa v Varšavo je določen za noč zvečer, v Bukarešto 7. decembra, v Beograd 12. decembra in v Prago 15. decembra. Za bivanja Delbosa v inozemstvu ga bo zastopal predsednik francoske vlade Chauvemps. S svojega potovanja po Srednji in Vzhodni Evropi se bo Yvon Delbos vrnil v Pariz 19. decembra.

Sestanek z nemškim zunanjim ministrom

Berlin, 3. dec. o. Ekspresni vlak, s katerim je francoski zunanji minister Delbos sinoči odpotoval

iz Pariza, je danes ob 8.30 dospel v Berlin. Na postaji je Delbosa pozdravil nemški zunanji minister von Neurath z višjimi uradniki. Von Neurath je stopil v Delbosov salonski voz in se s francoskim zunanjim ministrom pol ure razgovarjal. Dejstvo, da je francoskega zunanjega ministra pozdravil nemški zunanji minister, pripisujejo izredno važnost, zakaj to dokazuje, da se tudi Nemčija zaveda, kolikoga pomena je Delbosovo potovanje. Ko je pred leti potoval v Varšavo čez Berlin pokojni zunanji minister Barthou, ga je pozdravil samo šef protokola. O razgovoru med nemškim in francoskim zunanjim ministrom ni izšlo do zdaj nobeno poročilo.

Nameni Francije in Anglije

London, 3. dec. o. Po angleških vesteh naj potovanje francoskega zunanjega ministra po Srednji Evropi in po državah Male zveze dožene, kakšne

so možnosti za končnoveljavni sporazum med temi državami in med Nemčijo. Delbos potuje po Srednji Evropi v imenu angleške in francoske vlade. Po njegovih podatkih bo angleška vlada poslala v odgovor na Hitlerjeve predloge, ki jih je v Berlinu izvedel lord Halifax, svoje predloge. Delbos naj na tem potovanju ugotovi, pod kakšnimi pogoji in žrtvami bi bile te države pripravljene sporazumeti se z Nemčijo. Pri tem gre zlasti za Češkoslovaško, Poljsko, Avstrijo ter Gdansk.

Delbos bo srednjevropskim državam natančno razložil misljenje francoske in angleške vlade o nemških predlogih. Po vrnitvi bosta z angleškim zunanjim ministrom izdelala poročilo o uspehih londonskih razgovorov in Delbosovega potovanja. Poročilo bo vsebovalo tudi stvaren načrt za evropsko pomirjenje in za rešitev kolonialnega vprašanja.

Vesti 3. decembra

Včeraj se je na Kahlenbergu pri Dunaju poročil bivši podkancler knez Starhenberg z igralco Noro Gregorjevo, ki je rojena v Gorici. S tem se je končal buren zaljubljeni roman, ki se je razvijal v precej čudnih oblikah.

Več rimskih ulic bo dobilo imena po krajih, kjer so v španski državljanski vojni zmagovali italijanski prostovoljci.

General Göring je odložil svoj obisk v Avstriji na prihodnje leto in s tem prihranil avstrijskim oblastem veliko skrbi.

Zivljenjepis predsednika Roosevelta je napisal »biograf kronanil glave judovski pisatelj Emil Ludvig. Ludvig je nad pol leta prebival v Washingtonu v neposredni bližini predsednika na stroške ameriške vlade.

800 milijonov levov za gradnjo novih belgarskih železnic je dovolila vlada prometnemu ministru.

Češkoslovaške državne radijske postaje so poslale ruskim tečajnim raziskovalcem, ki že pol leta tabore na ledeni plošči na skrajnem severu, pozdravno brzojavko, na katero so raziskovalci odgovorili.

Voditelju francoske ljudske fronte Blumu je nekdo poslal pismo, v katerem je bila steklena cevka z nekaj smodnika, kar bo dalo gotovo levičarskemu časopisu povod za pisanje o strahotnem načrtu fašistovskih atentatorjev, katerih žrtev bi skoraj postal ubogi Blum.

Zvišanje uradnih plač po vladnem načrtu je potrdil včeraj tudi finančni odbor francoskega senata.

O zagotovitvi verske svobode v Nemčiji je govoril včeraj minister Kerll in dejal, da bo hitlerjevska Nemčija pustila svobodno versko udejstvovanje le tistim veram, ki so z dejanjem, ne z dogmami dokazale, da so za narodni mir, in ki se niso pregrešile z izrabljanjem vere v politične namene.

Velike narodno-socialistične demonstracije so bile včeraj na Dunaju zaradi tega, ker so študentje, ki jih je policija zaprla ob nedavnih nemirih na vseučilišču, začeli gladovno satkvo. Prva mednarodna obrtna razstava bo od 28. maja do 26. junija v Berlinu. Na njo bodo mogli priti samo tisti obrtni izdelki, ki so za kako državo posebno značilni. Vsaka razstavljajoča država bo uredila tudi delavnico za te izdelke.

Poljudno ceneno izdajo najvažnejših Masyarkovih del bo po sklepu češkoslovaške zbornice izdalo prosvetno ministrstvo.

Italijanski zunanji minister Ciano bo januarja potoval na Dunaj in v Budimpešto. Tako poročajo iz avstrijskih virov.

S podaljšanjem pariške svetovne razstave na leto 1938 najbrž ne bo nič, ker so se poslanci radikalne stranke izrekli proti podaljšanju, češ da bo vlada tiste pol milijarde frankov, ki bi jih bilo treba za podaljšanje razstave, lahko koristneje obrnila.

Ob proslavi našega narodnega praznika je bila v Rimu v zavodu Sv. Hieronima slovesna maša, ki se je udeležilo osebje našega poslanstva, jugoslovanska kolonija v Rimu in številne povabljene italijanske osebnosti.

Japonsko vojaško odposlanstvo, ki je prišlo v Italijo ogledovati si razne vojaške in vojnoindustrijske ustanove, je včeraj sprejel predsednik vlade Mussolini.

Za novega abesinskega patriarha so te dni izvolili Abuno Abrahama. Izbrali so tudi več novih škofov in nadškofov.

Zaradi poskušene atentata na predsednika egiptvske vlade Nahasa paša, so egiptvske oblasti zaprle do včeraj nad 500 ljudi, ki so obtoženi, da so hoteli predsednika vlade ubiti.

Belgijska vlada je pri prvem glasovanju v zbornici včeraj dobila veliko večino.

Premog je začel goreti na angleškem ribiškem parniku »Thomas Presher«. Kljub temu je parnik plul nad 200 km daleč do pristanišča.

12.000 funtov šterlingov je dobilo angleško nogometno društvo v Baiaekpoolu za svojega igralca O'Coella, ki je prestopil k drugemu klubu. V našem denarju bi ta kupčija vrgla klubu tri milijone dinarjev, kar priča o tem, kako drag je športni idealizem.

O stanju francoske obožovitve je v pariški zbornici poročal vojni minister Daladier.

Vsi novi tramvajski vozovi v Milanu bodo v zgornjem delu iz aluminija, da ne bo treba uporabljati zanje kovin, ki jih mora Italija uvažati.

Sv. oče je sprejel včeraj v posebni avdienci 500 novoporočenih parov in pa novega brazilskega poslanika pri sv. stolici.

Zadnja dva protestantska duhovnika v sovjetski Rusiji so zaprli te dni. Ta dva sta pastirovala med dvema milijonoma protestantskih vernikov v Sovjetiji. Pred revolucijo je bilo protestantskih duhovnikov 192.

Anglija bi rada zgradila nekaj pomorskih oporišč v portugalskih kolonijah za svoje brodogojce.

Avstrijski finančni minister dr. Neumayer je izjavil, da je s svojim obiskom v Londonu zelo zadovoljen in da se je prepričal, da bo Anglija še naprej ostala Avstriji v vsakem oziru naklonjena.

Huda eksplozija se je pripetila v veliki angleški tovarni za strelivo pri Othen Abeyu. — Domnevajo, da gre za atentat skrajnih levičarjev.

Odbor mednarodne bojevnike zveze je končal svoje seje v Parizu. Francoska vlada je udeležencem pripravila svečano pojedino.

Angleška poslanska zbornica je končnoveljavno odbila predlog delavske stranke, naj bi država priznala stalno podporo delavcem, ki so prekorčili 65. leto. Vlada je bila proti predlogu, češ da bi to prišlo predrago.

V Pragi se je pričela razprava proti 12 članom stranke čeških Nemcev, ki so, kakor pokojni arhitekt Rutha, eden od voditeljev te stranke, obtoženi protinavnih zločinov, kakršni so med nemškimi hitlerjevci in med hitlerjevci drugod zelo pogosta prikazen.

Dober razvoj prijateljskih odnošajev z Italijo

Predsednik dr. Stojadinović potuje v Rim

Milan, 3. decembra. AA. (DNB.) O bližajočem se obisku predsednika jugoslovanske vlade dr. M. Stojadinovića prinašajo vsi italijanski listi priščne članke. »Popolo d'Italia« spominja, da pomeni dogovor, sklenjen med Italijo in Jugoslavijo meseca marca t. l., novo dobo v političnem in gospodarskem razmerju med obema državama. List izreka predsedniku jugoslovanske vlade dr. Stojadinoviću kar največje priznanje za njegovo politiko, ki je mladi kraljevini zajamčila prijateljsko sodelovanje z največjo sosednjo državo. Toda v Beogradu sklenjeni dogovor, pravi list, je velikega pomena tudi za Evropo in predstavlja velik prispevek za mir.

»Corriere della Sera« ugotavlja, da se je zahvaliti vplivu italijansko-jugoslovanskega razmerja, da vlada v enem izmed najobčutljivejših področij Evrope, ob Jadranu, miru. V Rimu ne bo govora o nobenem novem dogovoru, ker je že sedanji popolnoma zadosten in ker je razen tega v popolnem soglasju z osjo Rim-Berlin.

Listi poudarjajo, da je Jugoslavija v Srednji Evropi in na Balkanu močan branik, proti komunizmu in zaradi tega dober varuh evropskega reda proti nevarnim poskusom velikih revolucionarnih središč in proti nevarnim zablodam nekaterih držav v Evropi.

Predsednik jugoslovanske vlade bo v Italiji naletel na priščen sprejem in na spoštljivo obudovanje, ki ga zasluži zaradi svoje daljnovidne in konstruktivne politike. Ob njegovem obisku bo ves

italijanski narod čutil živo zadoščenje, saj bo v njem pozdravil stvarnega državnika, ki je znal mednarodno politiko svoje države postaviti na dočela samostojne noge. Sodelovanje med Italijo in Jugoslavijo na vseh področjih je naravna posledica sosesčine in nujno potrebno za obe državi.

Rim, 3. decembra. o. Predsednik jugoslovanske vlade bo ostal v Italiji štiri dni, od tega tri dni v

Kitajci so preprečili obkolitev Nankinga in prodirajo nazaj proti Šanghaju

Sanghaj, 3. decembra. o. Bivši poveljnik rdeče kitajske armade general Mao Tse Tsung je prišel sinoči v Nanking. Njega je poklical maršal Čang-Kaj-Sek, ter mu dal povelje, naj organizira letelce čete, s katerimi naj vodi gverilsko vojno proti napredujočim Japoncem vzdolž reke Jangcekiang.

Sanghaj, 3. decembra. o. Kitajska poročila govore, da so Kitajci pričeli protiofenzivo že v sredo južno od jezera Taihu, kjer so imeli znatnejše uspehe. Zavzeli so po Japoncih zavzeto mesto Szean. Prav tako so spet osvojili Kvangteh. K tem uspehom pa so pripomogle nove čete iz Sečuana, ki so jih takoj poslali v boj z namenom, da ustavijo japonsko napredovanje pri mestu Wuhu od reki Jangce, 133 km od Nankinga. S tem uspehom so Kitajci preprečili Japoncem, da bi obkolili Nanking. Včeraj so se nenadoma pojavila kitajska letala nad Sanghajem ter so metala letake, s katerimi pozivajo prebivalce, naj mirno pričakujejo

na skorajšnji prihod kitajskih čet. To je dalo kitajskim masam poguma, da potrpežljivo čakajo že zato, ker so včeraj in danes Kitajci dosegli večje uspehe v napredovanju proti Sanghaju. Kitajci so že prispehli do Sučova in Quishana. Zaradi teh dogodkov je japonsko vrhovno poveljstvo objavilo v četrtek zvečer, da je general Matsui, vrhovni poveljnik japonskih čet, sklenil da preseli vrhovno poveljstvo iz Sanghaja v Sučov. S tem hočejo Japonci dokazati kitajskim masam, da so vse vesti kitajskega izvora neresnične.

Sanghaj, 3. decembra. o. 13 kitajskih letal ruskega izvora so včeraj uničila japonska letala, še preden so se mogla dvigniti z letališča v Nankingu. Japonci zatrjujejo, da je bil ta napad nenaden. Nasprotno pa Kitajci zanikajo te vesti in pravijo, da nenaden napad na Nanking je nemogoč, ker je obramba Nankinga organizirana po najmodernejšem načinu.

Proračunska razprava se je pričela

Belgrad, 3. decembra. m. V narodni skupščini se je z včerajšnjo sejo finančnega odbora dejansko pričela proračunska razprava. Na popoldanski seji je o predloženem proračunu podal obširno poročilo finančni minister dr. Dušan Leticia. Po njegovem poročilu, ki je bilo končano pozno ponoči, je bila prva seja finančnega odbora zaključena. Prihodnja je sklicana za jutri, v soboto, ob 9. dopoldne. Na tej seji se bo pričela generalna debata o proračunu za leto 1938-39.

Novi belgrajski poveljnik prevzel posle

Belgrad, 3. decembra. m. Novi poveljnik mesta Belgrada armijski general Peter Kosić je včeraj popoldne prispel v Belgrad ter je takoj prevzel posle v belgrajskem poveljstvu.

Nastopanje jugoslovanskih zadržnikov še ni enotno

Belgrad, 3. decembra. m. V prostorih Glavne zadržne zveze je bila včeraj konferenca zvezinih funkcionarjev in zastopnikov zadrž za kmetijski kredit. Na tem skupnem sestanku so funkcionarji Glavne zadržne zveze skušali doseči, da bi v smislu določil novega zadržnega zakona prišlo do enotnega nastopanja jugoslovanskih zadržnikov. S tem pa niso uspeli, ker so zastopniki zadrž za kmetijski kredit izjavili, da za takšne stvari nimajo pooblastil, da bi kaj sklepali ali se sporazumevali. Funkcionarji Glavne zadržne zveze stoji na stališču, da je centralna zadržna ustanova v smislu novega zakona in da se mora zdaj sama prilagoditi novemu zadržnemu zakonu. To se bo pa zgodilo na sestanku dne 3. januarja 1938.

Naš prvi letalski general

Belgrad, 3. decembra. m. Ob priliki zadnjih vojaških odlikovanj in povišanj je tudi jugoslovansko letalstvo dobilo svojega prvega generala. Na to stopnjo je bil povišan Srb polkovnik Borivoj Mirković.

V Varšavi je umrl svetovnoznani zdravnik za možganske in živčne bolezni dr. Maks Rose.

Nov letalski rekord sta dosegla italijanska letalca Adriano in D'Ambrozio, ki sta s trimetornim letalom pri 2000 kg tovora dosegla brzino 444 km na uro.

Stevilo porodov v Angliji je v 60 letih padlo za polovico. Zaradi tega je vlada pripravila zakon o statistiki porodov. Pripravljajo pa tudi odredbe, s katerimi bi ustavili padanje rojstev, ki utegne postati že v nekaj desetletjih za angleško svetovno državo usodno

Spremembe v vodstvu angleške vojske

London, 3. dec. o. Vojno ministrstvo objavlja razglas o važnih spremembah v vodstvu angleške armade. V vrhovnem vojnem svetu so odstopili od štirih vojaških članov trije. To so sir Cyril Deverell, načelnik generalnega štaba, sir Harry Knox, glavni adjutant, in sir Hugh Elles. Na njihova mesta pridejo trije mlajši višji častniki. Odstavljen je tudi vrhovni poveljnik angleških vojaških sil v Palestini, generalmajor Wawell, na čigar mesto pride general Haining. Te spremembe so prišle zelo nepričakovano in nimajo primera v angleški vojaški zgodovini. So pa posledica prizadevanja bojnega ministra Horeja Belisha, ki zastopa misljenje, da morajo zaradi spremenjenih razmer na svetu priti v vodstvo angleške vojske mlajše moči, ki bodo odpravile nekatere zastarele uredbe, ki bodo vojsko demokratizirale in tako izpodbile tla levičarski agitaciji, predvsem v mornarici. Zanimivo je, da je od odstavljenih članov vrhovnega vojnega sveta najstarejši komaj v 52. letu.

Napori za priznanje nacionalistične Španije

Salamanca, 3. decembra. o. Vlada generala Franca si prizadeva, da bi stopila čimprej v zvezo z vsemi evropskimi državami in vodi razgovore z zastopniki več držav za upostavitve trgovskih in političnih odnošajev. Med drugim so uspešno zaključena pogajanja z Nizozemsko, ki bo že prihodnji teden poslala v nacionalistično Španijo svoje zastopnike. Prav tako so se ugodno zaključili razgovori s Poljsko in Madžarsko. Salamanski listi vedo povedati, da teko pogajanja tudi z jugoslovansko vlado, ki da bo v kratkem imenovala svojega trgovskega zastopnika pri nacionalistični vladi. To naj bi bil po trditvi nacionalističnih listov baje fregatni kapitan Mažuranić, brat predsednika jugoslovanskega senata. To vest španskih listov povzemajo tudi angleški časopisi, ki dostavljajo, da postopno priznavanje nacionalistične španske države ni nič čudnega, odkar je to storila Anglija in pokazala svetu, kako je treba voditi stvarno politiko, ki jo narekujejo predvsem gospodarske koristi.

Tokio, 3. decembra. AA. Havas: Agencija Domej objavlja, da je Japonska pred priznanjem režima generala Franca zahtevala od njega, da naj prizna vse obveze Španije do Japonske, prav tako pa je general Franco zahteval, da naj se japonska vlada v španskih zadevah poslej obrača samo na njega.

Odkritja o prostovolcih

Chicago, 3. decembra. AA. DNB: V zvezi s preiskavo, ki jo vodi ameriška policija o nabiranju prostovoljcev za republikansko Španijo, pričakujejo še zanimivih senzacij. Vse potrjuje, da je točna vest, ki jo je objavil »Herald Examiner«, češ, da je v republikansko Španijo odšlo 1000 prostovoljcev. Mednarodni brigadi »Abraham Lincoln« in »George Washington« sta sestavljeni največ iz prostovoljcev iz Newyorka in San Francisca. Ta

dica prizadevanja bojnega ministra Horeja Belisha, ki zastopa misljenje, da morajo zaradi spremenjenih razmer na svetu priti v vodstvo angleške vojske mlajše moči, ki bodo odpravile nekatere zastarele uredbe, ki bodo vojsko demokratizirale in tako izpodbile tla levičarski agitaciji, predvsem v mornarici. Zanimivo je, da je od odstavljenih članov vrhovnega vojnega sveta najstarejši komaj v 52. letu.

Vojni minister Hore Belisha je v posebnem pismu izrazil odstopivšim članom svojo zahvalo, ker so razumeli nove potrebe in sami odstopili.

preiskava pa bo pokazala, kako na široko je bilo razpredeno nabiranje ameriških komunistov za republikansko Španijo.

London, 3. decembra. AA. DNB: Jutranji londonski tisk piše, da je odgovor španske republikanske vlade v vprašanju odhoda prostovoljcev večinoma pozitiven. »News Chronicle« piše, da nota zahteva edino pojasnila o pomorski kontroli. Nota tudi poudarja na težave priznanja vojskujoče se stranke, ker se vežejo na vprašanje odhoda prostovoljcev.

Nova belgijska vlada s starim programom

Bruselj, 2. decembra. Nova belgijska vlada je s posebno izjavo stopila pred zbornico in senat. Izjava pravi v uvodu, da bo vlada skrbela, da zavaruje ustavne svoboščine in izvede plemenito in daljnovidno socialno politiko ter olajša neoviran kulturni razvoj obeh jezikovnih skupin v okviru belgijske države. Bistvena naloga te vlade je nadaljevanje programa, ki ga je podala izjava druge van Zeelandove vlade, ki se je zanjo izrekla velika večina parlamenta. Zunanja politika Belgije bo tudi nadalje neodvisna v skladu s poslanstvom, ki ga ima Belgija v Evropi. Zvesta načeloma pakta ZN, bo belgijska vlada zmerom pripravljena sodelovati pri vsakem delu za ohranitev miru. Belgija mora biti močna. Vojaški program se bo v celoti izvršil. Na področju kolonijske politike se ne bo belgijska vlada ustrašila nobenega truda, da omogoči Belgiji izpolnitev nalog, ki si jih je zadala.

Predsednik poljske republike Moscicki je 1. decembra praznoval 70 letnico svojega življenja.

Teško vzgojivi otroci

Predavanje ge. Angele Vodetove v okviru Splošnega ženskega društva

Ljubljana, 3. decembra.

Snodi je na šentjakovski šoli v okviru Splošnega ženskega društva predavala ge. Angela Vodetova o zanimivem oprasanju, kako je z vzgojo teško vzgojivih otrok. Predavanje je bilo prav dobro obiskano.

Kateri otroci so teško vzgojivi?

Na to vprašanje bi lahko odgovorila marsikatera mati, ki se pritožuje nad svojimi porednimi otroki. Vendar uporni otroci niso prav za prav teško vzgojivi, pač pa tisti, pri katerih se je treba posluževati posebnega drugačnega načina vzgoje kot pri normalnih. Pri tem ločimo dve vrsti takšnih otrok: *razne neuropate in psihopate*. Neuropati so teško vzgojivi, ker imajo motnje v živcevanju, psihopati pa, ker imajo motnje v duševnem ustroju. V drugo vrsto teško vzgojivih otrok spadajo oni, pri katerih vzrok njihove teško vzgojivne narave ne leži toliko v pomanjkljivem duševnem ustroju, marveč bolj v neprikladnosti okolice, v kateri dorasčajo.

Otroci teh dveh skupin v umskem razvoju navadno ne zaostajajo za normalnimi, temveč so njihovi uspehi včasih celo prav pomembni. Zanje je značilno, da je okrnjeno ali drugače nenormalno usmerjeno njihovo čustveno in nagonsko življenje ter njihova volja.

Ti otroci so često enostransko udarjeni. To sicer še ni vzrok teško vzgojivega otroka, toda njihova enostranska nadarjenost je često v zvezi z drugimi motnjami. Značilno zanje pa je: *nenormalno usmerjeno čustveno življenje in njihova volja*.

Takšne otroke navadno označujemo kot samosvoje, težke, zakrknjene, raztresene, nervozne, trmaste, nezaupne, slabše brez volje itd. Najti vzroke in poglobiti se v vzgojo takih otrok, je teško. Kadar iščemo vzroke lastnostim, ki jih ima tak otrok, je treba imeti pred očmi, da na vsakega človeka vpliva dvoje: 1. *dedna tvarina* in 2. *okolica*.

Oče in mati često zapustita v otroku različne lastnosti. Često tudi nagnjenje k različnim živčnim in duševnim boleznim. Dedna tvarina je silno važna. Nič manj važna pa ni okolica. *Saj je vendar vzgoja zavestno vplivanje okolice*. Okolica ima važen pomen pri vzgoji otroka. Zaradi neprimerne okolice teško vzgojivi so tisti otroci, ki postanejo zakrknjeni in malodušni, zaradi slabih socialnih razmer, zaradi revščine, ki je tisti usodni činitelj, ki neprestano tlači. Tak otrok postane hitro malodušen, boji se posmehovanja svojih tovarišev, postane lahko sovražen ali uporen, ker je to nekaka njegova samoočrta. Pri takih otrocih se s kaznijo prav nič ne opravi.

Ne samo revni, tudi bogati otroci so lahko teško vzgojivi. Večkrat je pri njih vzgoja še težja.

To pa zato, ker so preveč razvajeni. Če starši otroka preveč razvajajo, mu pri vsaki najlažji nalogi tako pomagajo, da naposed otrok prav nič ne sodeluje, če poskrbe, da se mu odstrani vsaka najmanjša ovira.

V nadaljnjih izvajanjih je predavateljica natančneje pokazala *neuropatske in psihopatske lastnosti* otrok.

Neuropati so otroci, ki imajo prekomerno občutljivost živcev. Ti otroci drugače reagirajo na zunanje vplive kot normalni. Pogosto opažamo pri njih izredno občutljivost za telesne bolečine, za premočno svetlobo, ki jim izablja solze v oči. Sem spadajo otroci, ki mnogo težijo o glavobolu in celo o bolečinah las. Močno so razburljivi in nemirni, često izgledajo slabo in imajo mrzle roke in noge. Pozornost moramo posvečati tudi onim, ki so trajno brez teka in tudi tisti, ki so kljub zadostni hrani prekomerno suhi in koščeni.

Pri *psihopatih* je razumska stran le posredno prizadeta. Nepravilno je usmerjeno predvsem njihovo *čustveno življenje*. Za psihopate zelo značilno je to, da so si pri njih mišljenje, razum, čustvo in volja vedno v nesoglasju. Značilna je torej zanje duševna neuravnovesenost. Psihopat je često nadmerno čustven. Vsaka najmanjša žalost ga potare do obupa.

Psihopatom manjka predvsem *volje*. Dajo se hitro pregovoriti in radi nasedajo. Iz teh vrst izhajajo razni zločinci, ki so postali žrtve drugih, ker so se dali prehitro pregovoriti in podkupiti.

Kakšna naj bo vzgoja?

Za vse te otroke je odločilnega pomena, v kakšnih zunanjih okoliščinah dorasčajo. Pod okoliščinami razumemo vse tisto, kar vpliva na otrokovo telesno in duševno rast. Tu prihaja v poštev družina, njena socialna, etična in kulturna vsebina.

K pravilnemu ravnanju spada predvsem to, da se na otroka ne stavlja prevelike zahteve, marveč da se z otrokovimi telesnimi in duševnimi silami ravna čim bolj previdno.

Posebno je treba imeti obzir s takimi otroki v šoli. Ne smemo jih priganjati, če se izkaže, da nečesa ne znorejo.

Pravilno ravnanje pa tudi ni v tem, da otroku točno in jasno povemo, kar smo o njem dognali, marveč ga je treba samo priložnostno in mimogrede opozoriti na njegove lastnosti, toda samo v taki obliki, ki ga ne plaši in ne ponižuje, marveč mu vlija pogum in ga buči k samozavesti.

Pri vplivu na njegovo duševnost moramo biti vedno dosledni. Dati moramo takim otrokom veselo razvedrilo in miru. Zelo koristno je menjati okolico, v kateri tak otrok živi. Z njimi je treba ravnati kot z bolniki. Vendar tega ne sme otrok opaziti.

Glavna zahteva pri vzgoji takega otroka je: *osrčevanje otroka z brezpogojno doslednostjo*.

Nogometni, drukač' - tat kolkov

Ljubljana, 2. decembra.

Kriminalna kronika prav redko zapiše tako nenavadno, s prav pretkanimi triki izvedeno tatvino znanj in kolkov po ljubljanskih trafikah. Sredi oktobra je prišel v Ljubljano suh, majhen mladenič, elegantno opravljen, po poklicu trgovski pomočnik, rodom iz Senja v Dalmaciji. Iz Karlova se je pripeljal v Ljubljano, da bi pri nogometnih tekmah drukač za gotove, njemu simpatične tekmovalce. Zamudil se je v Ljubljani. Denar mu je pošel in začel je po trafikah krasti.

Stara mamica - dober detektiv

Antonija Velkavrhova, stara nad 70 let, ima svojo trafiko na šentjakovskem trgu nasproti šoli. K njej je 23. oktobra okoli 17 prišel mlad človek, ki je zahteval zavojni papir, izgovarjajoč se, da bo v njega zavil gobe, ki jih bo nesel v Zagreb. Mnogo je govoril. Noben papir mu ni bil po volji. Vsak je bil pretenak. Ko je naposed izbral papir, je zahteval še motvoz. Motil je trafikantinja tako, da je dobil priliko in segel v knjigo za kolke. Pobral je iz nje 8 kolkov po 100 din in 29 po 10 din. Vstopila je nato neka stranka, on pa se je izmuzal. Plačal je papir in ni počakal, da bi mu ga. Velkavrhova dala nazaj drobiž. Izgovarjal je, da se mu silno mudi. Ko je opravila drugo stranko, je presenečena opazila, da so izginili kolki v vrednosti 1000 din. Hitela je na trnovsko stražnico na Bregu in prijavila tatvino. Tu so njeno prijavo vzeli uradno resno na protokol in pripomnili, da bodo

Dva žalostna dogodka pred sodniki

Maribor, 3. dec.

Dva žalostna dogodka sta se obravnavala danes dopoldne pred malim senatom mariborskega okrožnega sodišča. Zagovarjal so se krivci dveh ubojev, ki sta se pripetila v bližnji okolici Maribora. Najprej so pripeli na vrsto krivci nesrečne smrti Hladnika Alojza v Košakih. Dne 2. oktobra je pokojni posestnik Anton Hladnik s svojo 13-letno hčerko pomagal posestniku Gerčiču kožuhati koruzo. Bilo je pri tem poslu več ljudi, med njimi tudi 21-letni Jožef Danko, 30-letni Leopold Šmigoc in 25-letni Rudolf Kromfogel, vsi trije višarski sinovi iz Košakov. Med kožuhanjem je omenjena trojica dobila posebno piko na Hladnika, neprestano so ga vprico vseh obkladali z raznimi psokvanji, ko pa je zavrnil Danka s »smrkavcem«, mu je ta obljubil maščevanje. Okrog polnoči so vsi odšli proti domu. Hladnik je šel v družbi svoje hčerke in nekaterih sosedov skozi gozd. Ko pa so prišli blizu doma, so jih iznenada napadli Danko, Šmigoc in Kromfogel. Danko je pobil Hladnika z močnim udarcem s kolom na tla, da je obeležal nezavesten ter je potem na posledicah umrl. Danko je že po aretaciji priznal svoj zločin, izgovarja pa se, da sta ga njegova tovariša naučevala k napadu.

Tudi primer uboja v St. Ilju v Slov. goricah je prišel danes na vrsto. Zagovarjajo se zaradi tega dejanja trije avstrijski državljani, in sicer 36-letni Karel Bretterkleber iz Deutschlandberga, 22-letni Jožef Majhen iz Ciringe in 26-letni Karol Stündl iz Erpovža. Vsi trije so se udeležili dne 5. septembra v St. Ilju cerkvenega žeganja, na katerega je poleg domačinov prišlo tudi veliko obiskovalcev iz Avstrije. Proti večeru so se vidnjeno vračali nazaj proti meji v Avstrijo. Pred gostilno Štiligoj so naleteli na delavca Franca Magdiča, ki je nekoliko vinjen zadremal na klopi. Eden od mimoidočih se je zaletel v Magdiča; to ga je tako razjezilo, da je Magdiča napadel, ki

o tem obvestili glavno policijsko upravo. Gospa je zaprla trafiko in začela sama zasledovati tatu. Spomnila se je, da je mladenič govoril, da se mu zelo mudi na kolodvor. Sedla je na tramvaj in se peljala proti glavnemu kolodvoru. In zalotila je tatu! Pri kavarni »Evropic« vstopil v tramvaj mladenič, ki je pri njej kupil papir. Takoj ga je prišla in naprosila stražnika, da ga kot tatu kolkov odpelje na glavno stražnico. Tu je mladenič B. nekaj časa tajil, trdeč, da sploh ge. trafikantinja ni nikdar videl, naposed pa se je udal in priznal tatvino.

Še druge tatvine odkrite

Nadaljne poizvedbe so dognale, da je B. v času od 15. do 23. oktobra izvršil več tatvin kolkov po trafikah. Trafikante je oškodoval za približno 4000 din. Dognali so tudi, da je B. že lani odnesel trafikantu Mrzlikarju 2 kolka po 100 din. K njemu je prišel ter zahteval najprej državne, pozneje pa banovinske kolke. Trafikantu je govoril, da bo v Tavčarjevi ulici odprl veliko trgovsko pisarno.

Pred sodnikom poidecem, g. Franom Gorečanom, je B. priznal vse tatvine. Skušal se je nekam izgovarjati, da ni imel namena krasti, bil je le v stiski. Odločno je zanikal, da bi bil kdaj v Mrzlikarjevi trafikah. Mrzlikar kot pričca pa je z vso gotovostjo potrdil, da je bil prav B. v njegovi trafikah.

B. je bil obsojen na 3 mesece strogega zapora ter v izgubo častnih državljskih pravic za dve leti. B. je kazen sprejel.

pa so je postavil ter je napadalec Bretterkleberja sunil proč od sebe. Bretterkleber je stopil nato k svojima tovarišema, vzel je Majhnu iz hlačnega žepa nož, nato pa so vsi trije zopet navalili na Magdiča ter ga začeli pretepati. Bretterkleber pa mu je zasadi nož v desno roko ter mu raul pljuča in presekal odvodnico. Magdič je kmalu piskaval. — Obe razpravi ob času poročila »trajata.

Praznovanje božičnih praznikov v ljudskih in srednjih šolah

Belgrad, 2. decembra. AA. Na osnovi čl. 52 zakona o srednjih šolah je v smislu pravilnika o praznovanju na osnovnih, srednjih in strokovnih šolah pod št. 15.791-28 izdal pod št. 45.601 z dne 29. novembra 1937 kler, da imajo osnovne, meščanske, srednje šole in učiteljska v letošnjem šolskem letu praznovati božične praznike po tehle določilih:

1. v šolah, kjer je vsaj 60% dijakov ene veroizpovedi, bodo prazniki te vere splošni šolski prazniki za vsa šola ne glede na posamezne razrede ali paralele. Na vsej šoli takrat ne bo rednega pouka sedem dni, to je, 2 dneva pred božičem, trije dnevi praznikov in dva dneva po božičnih praznikih. Učenci in profesorji veroizpovedi, ki je na tej šoli v manjšini, imajo pravico praznovati svoje praznike, in sicer učenci štiri dni (en dan pred božičem in tri dneve božiča), profesorji pa tri dni (en dan pred praznikom in oba dneva božiča).

2. Če je na šoli pravoslavna in katoliška veroizpoved s protestantsko zastopana z manj kot 60% dijakov, praznuje vsaka veroizpoved samo

Filmi, ki jih velja videti... ali ne videti

Rembrandt (Kino Ideal). Film, ki so ga delali štirje umetniki: Zuckmayer (libreto), Korda in Med Mane (režija) ter Charles Langhton. Panorirski umetnosti in zagonetni, usodni sli, ki ji morajo vse življenje služiti duše poklicanih in izvoljenih mož: tira jih v radost, tira slepo v nesrečo in rovo, v bedo, v žalosten konec, nepremakljiva, okrutno trda, tisočkrat na slo načinov razlagana in vendar temna. Skrajno nežna hvalnica možem, ki so s smehom na obrazu rinili mimo zasmeha skozi trnjeve gošče, z grenko, pa neomajno zavestjo, da so korakali pred svojim časom, ki jih ni razumel, da so se borili za resnico in lepoto ter premikali nazore in postavljali nova pravila za — bodoča pokolenja. Langhton podaja Rembrandta v izrednem stilu; njegov lik velikega slikarja ni igralška, posneta figura, je več; nekaj kar si morejo privoščiti le igralci največjega formata: pojav človeka mečejo pot mogočno senco v transparent, dvignejo jo iz epohe in razgrnejo ter razfolmajajo človeštvo. Langhtonov lik Rembrandta je nemirni ogenj nufe, ki si je za slikanje in za materializiranje poslanstva ter idej, ki so morale priti, izposodila neko, na sebi brezpomembno človeško telo in v njem razvila osebnost: njegov Rembrandt je Rembrandt, dih duha, kakor neslišno veje iz »Bega v Egipt«, iz »Anatomije«, iz Saskije. Scene so, ki so grozofne, scene, ki segajo nad čas, scene, ki so prav rembrandtovski. Film je med najboljšimi, kar jih je v zadnjih letih videla Ljubljana. Gledalec dobi o Rembrandtu jasnejšo, prepričljivejšo in vernejšo sliko kot iz kopice suhih življenjepisov. Poleg drugih odlik ima delo še dobro glasbo ter izborno, časovno strogo pogojen krajevni stilni ambient. Za »visokih kulturnih nivo našega belega mesta je značilno dejstvo, da je kino — slabo zaseden!« Zadoljni Kranjec ima rajši pomadizirane knežje sobarice in poškrabljenе germanske barone. Ljudje, ki imajo okus, pa filma ne bodo zamudili, ker bi jim bilo sicer žal.

Naročajte Slovenski dom!

Izpred obrtnega sodišča

Služba na poskušnjo

Obe stranki smeta po § 233. obrt. zak. dogovoriti službeno razmerje samo na poskušnjo; v takem primeru lahko v prvem mesecu delodajalec odslavi delojemalca brez odpovedi, pa tudi delojemalca lahko zapusti delo brez odpovedi.

Dne 3. septembra je mizarski mojster sprejel Vinka za pomočnika; ker je imel mojster precizna dela in s prejšnjimi pomočniki slabo izkušnjo, sta se z Vinkom dogovorila, da je sprejet na poskušnjo, določila se je meza. Vinko je izročil delavsko knjižico, službo bi bil moral nastopiti 5. septembra. Mojster pa je takoj drugi dan po tem dogovoru, torej 4. septembra, vrnil Vinku knjižico s sporočilom, da ga sploh ne sprejme v službo. Vinko je s tožbo zahteval odškodnino za 14 dni, ker je bil brez odpovedi odpušen. Mojster se je branil plačilu in navajal, da je imel v teku prvega meseca vsak čas pravico Vinka brez odpovedi odpustiti, ker je bilo službeno razmerje dogovorjeno samo za poskušnjo; te pravice se je poslužil, ker se mu Vinko prav za prav ni dopadel. Mojster je bil obsojen v plačilo 14 dnevne meze. Sodišče je bilo mnenja, da bi bil mojster lahko odpustil Vinka, če bi bil nastopil delo. V tem slučaju pa Vinko sploh še ni začel delati, ker je bil že pred nastopom odpušen; mojster sploh še ni imel prilike, da bi se bil mogel prepričati, je-li bo Vinko zmožen pomočnik ali ne. Dokler tedaj mojster Vinka ni sprejel na delo in ni mogel oceniti Vinkove sposobnosti, ni bil upravičen Vinku zabraniti nastop dela. Če mojster ni hotel po sklenjenem dogovoru sprejeti po-

Izza naših meja

Zopet dve strašni nesreči z razstrelivom sta se pripetili v okolici Gorice in zahtevali dve smrtni žrtvi. Prva se je pripetila na Sv. Gabrijelu, kjer sta našla še nerazstreljeno granato bratec in sestrica, mala Friderik in Marija Plesničar, prvi je bil star 10, druga pa 14 let. Ker ništa slutila ničesar hudega, sta se pričela z nevno igralčko igrati. Pri tem se je granata razletela in oba otroka strahovito razmesarila. Mali Friderik je bil na mestu mrtve, dočim so njegovo sestrico prenesli v goriško bolnišnico v obupnem stanju. — Druga, nič manj huda nesreča, pa se je zgodila v Kanalu. Stanislav Grbec, star 14 let, je tudi našel granato in jo je hotel odpreti s kuhinjski množem. Tudi nje-mu je granata eksplodirala in nesrečnega otroka so domačini našli v mlaki krvi umirajočega. Pre-nesli so ga tako; v bolnišnico, kjer pa je po dobrih dveh urah umrl in je bila vsaka pomoč popolnoma nemogoča. Granata ga je namreč tako poškodovala, da so mu izstopila čreva. — Dolgo po vojni so tako postali žrtve, kot daljni odmev te velike morije, trije nedolžni otroci.

Velike protiletalske vaje so se vršile pretekli teden na Goriškem. Vse prebivalstvo se je moralo pod pretjno strogih kazni držati navodil, ki so jih oblasti izdale za to priliko. Vaje so se vršile podnevi in ponoči. Vse prebivalstvo je z zanimanjem sledilo posameznim dogodkom med vajami, kljub temu, da niso letalski obiski v večini krajev nič posebnega.

V Trzinu so spustili v morje tri velike podmornice za italijansko vojno brodogradnjo. Podmornice imajo po 1028 ton ter dosežejo na površini 18 vozlov hitrosti, pod vodo pa polovico manj. Kljub temu, da često primanjkuje za gradnjo sirovin, grade v ladjedelnih v Trzinu z veliko naglico in je zaposlenega mnogo delavstva. Grade pa skoraj izključno za vojaške namene in je po novi zakonski uredbi, ki je izšla lani, uveden v tovarnih vojaški režim, zalo je delavstvo pod posebno kontrolo in odgovarja za prestopke po strožjih predpisih.

Drvo je padlo na Viktorija Dolena, starega 36 let, iz Divače, in ga tako nevarno poškodovalo, da imajo zdravniki le malo upanja, da ga bodo obranili pri življenju, ker se mu je pri nesreči zlomila hrbtnica. Dolene je namreč sekal v gozdu in se ni mogel pravočasno umakniti drevesu, ki ga je podrl.

močnika v delo, je ravno tako, kakor če mojster odpusti pomočnika brez predhodne odpovedi.

Brodnina

Lojze je bil pečarski pomočnik; stanoval je v istem mestu, kjer je imel mojster svojo tovarno. Mezda je bila dogovorjena po 6 din na uro. Če pa je šel Lojze peči ali štedilnike postavljat v druge kraje, je dobival poleg navadne mezde še 20 din dnevnic. Lojze je z veseljem hodil na vnanje delo; 20 din je kaj dober priboljšek. Bil je zelo varčen; vozil se je s kolesom zjutraj na delo, zvečer se je vračal k družini. Za kosilo mu je dala žena s seboj v kanglici kave, sam si je kupil za 1 din kruha, včasih tudi za 2 din »naržka«. On in vsa družina so bili veseli in zadovoljni, ker je Lojze kljub naporni vožnji s kolesom nekaj več dinarjev zaslužil, kakor če bi bil doma delal; vsi so tudi hvalili mojstra, da tako dobro plača. Službeno razmerje je bilo pravilno razrešeno. Pri končnem obračunu pa je Lojze zahteval od mojstra še 62 din, katere je moral plačati brodnarju, da ga je 31-krat prebrodil preko široke reke sem in tja. Ker je mojster odklonil plačilo, ga je Lojze tožil. Pri razpravi je mojster rekel, da je Lojze vendar dobival dnevnic po 20 din in iz te je moral tudi brodnarja plačati. Bistvo dnevnic je, da se krijejo večji izdatki, kakor jih ima človek doma. Ker je bilo nesporno, da je Lojze dobival dnevnic tudi za delo v takih krajih, kjer mu ni bilo treba plačevati brodnine, je sodišče izreklo, da mora Lojze dobiti celo dnevnic in ne samo 18 din, zato je mojstra obsodilo v plačilo 62 din.

Zaključek marib. Umetniškega tedna

V soboto zvečer se je po lepo uspeli gledališki predstavi Snuderlovih »Lopovščin« zaključil mariborski »Umetniški teden«, nakar so se zbrali člani umetniškega kluba, nagradenci in prijatelji umetnosti k podelitvi nagrad v mali kazinski dvorani. Gledališče je bilo docela napolnjeno, avtor sam pa je moral pred zastor ter je bil deležen navdušenih ovacij. Mestno občino mariborsko je zastopal magistratni ravnatelj Rodošek, ljubljanske literarne in umetniške kroge pa kulturni urednik »Slovenca« dr. Tine Debeljak in drugi. Kot predzadnja prireditelj je bil v petek zvečer koncert v Unionski dvorani, ki je prav tako lepo uspel, dasi ni bil obisk tako velik, kakor pri nastopu literatov. Pri koncertu so sodelovali pianist dr. Roman Klasinc, ljubljanski kvartet ter pevski zbori: »Glasbena Matica« pod vodstvom Marijana Kozine, »Maribor« pod vodstvom ravnatelja Jan. Evan. Gaspariča, »Drava« pod dirigentom Albinom Horvaltom in »Jadran«, ki ga je dirigiral prof. Ubald Vrabec. Pianist Klasinc je igral D. Cvetkovo klavirsko sonatino, ljubljanski kvartet je nastopil z godalnimi kvartetom K. Pahorja, »Jadran« je izvajal dve pesmi B. Ipavca in Ubald Vrabca, »Glasbena Matica« Pahorjevo »Polžjo suito«, »Drava« dve pesmi A. Schwaba in O. Deva, »Maribor« pa Mirkovo napitnico in odlomek iz opere »Gospodstevski sen«. Uvodno besedo je imel predsednik umetniškega kluba dr. Ivo Sorli. Po strodravu navzočih je podpredsednik U. K. dr. M. Snuderl v soboto zvečer po končani gledališki predstavi v mali kazinski dvorani, kjer se je vršila podelitev nagrad, na kratko pojasnil smernice, ki so vodile U. K. pri razdeljevanju nagrad ter nato razglasil rezultate:

Glasbena žirija (M. Bravničar, S. L. Ostere v Ljubljani in Marjan Kozina v Mariboru) je podelila prvo nagrado v znesku 1500 din iz podpore banovine prof. K. Pahorju za godalni kvartet, drugo nagrado v znesku 750 din iz podpore banovine prof. Ubald Vrabcu za simfonično pesnitev »Tema in luč«, tretjo nagrado v istem znesku iz podpore celjske občine in banovine Drag. Cvetku, konzervatoristu v Pragi, za klavirsko sonatino. Potovalno nagrado iz podpore banovine v znesku 3000 din je prejel Marjan Kozina, ravnatelj Glasbene Matic v Mariboru.

svoje praznike. Takrat imajo učenci samo za svoje praznike po sedem dni prosto.

3. V oddelkih, kjer manjka zaradi praznikov četrtina učencev, smejo profesorji obdelovati tudi novo gradivo, vendar v manjšem obsegu. Če pa manjka v oddelku več kot četrtina učencev, ne bodo profesorji v tem času obdelovali novega učnega gradiva, temveč bodo samo ponavljali.

Literarna žirija (profesor dr. Dornik, profesor dr. Kralj in dr. Snuderl) prve nagrade ni podelila, z drugo nagrado 1000 din (iz podpore veletrgovca M. Oseta ter industrijalca in trgovca Fr. Majerja) je nagradila delo dr. I. Sorlija »Cesta po ravne«. Tretjo nagrado v znesku 500 din (iz podpore Posojilnice v Narodnem domu) je podelila Jožetu Kerenčiču, akademiku pri Sv. Bolfenku pri Središču, za njegovo novelo »Mati išče mojstra«. Potovalno nagrado iz podpore veleindustrijalca Hutterja in veletrgovca Pinterja je prejel Iv. Potrč, književnik v Rušah, kot priznanje za resno umetniško stremljenje.

Likovna žirija (I. Zorman, upravnik Narodne galerije v Ljubljani, in književniki R. Rehar, dr. Iv. Sorli in dr. M. Snuderl). Prva nagrada v znesku 150 din iz podpore mariborskega Rotary-kluba je bila podeljena slikarju Zoranu Mušiču za sliko »Ljubljana«. Druga nagrada 1000 din je bila podeljena Albertu Sirku za sliko »Bakarski zaliv«. Tretjo nagrado iz podpore dr. Snuderla je prejel prof. Kos. Potovalno nagrado 3000 din iz banovinske podpore je bila priznana akademskemu slikarju prof. Jiraku v Mariboru.

Gledališka žirija (upravnik dr. Brentič, prof. dr. Dornik, dr. Kralj, Fr. Majer, Radojko Rehar, F. Golob in dr. Snuderl). Prvo nagrado (1500 din) iz podpore Mariborskega tedna je prejela igralka Elvira Kraljeva. Druga nagrada (1000 din) iz banovinske podpore je bila podeljena P. Koviču, tretja nagrada (500 din) iz banovinske podpore R. Nakrstu. Potovalno nagrado (3000 din) iz podpore mestne občine mariborske je prejel režiser J. Kovič.

V okvirju Umetniškega tedna je bila tudi podeljena nagrada industrijalca Soneškega za najboljšo koracnico jadralskih letalcev. Nagrado za besedilo (1000 din) je prejel književnik R. Rehar, nagradi za kompozicijo pa prof. Ubald Vrabec (1500 din) in M. Kozina (1000 din). Po razdelitvi nagrad je na kratko spregovoril predsednik U. K. dr. Ivo Sorli. Poudaril je pomen umetniškega tedna za našo kulturo ter se prisrčno zahvalil banovini, mestni občini mariborski in celjski, domačim denarnim zavodom in zasebnim darovalcem za njih veliko umevanje kulturnih potreb in za njih poklonitve, s katerimi so materialno omogočili lep uspeh Umetniškega tedna. V imenu mestne občine mariborske je izjavil ravnatelj Rodošek, da zasleduje občina mariborska z velikim umevanjem kulturno delovanje U. K., ki mu ho po letošnjem prvem uspehu rade volje naklonila še nadaljno moralno in materialno pomoč. Za literarni desert je poskrbel priložnostni pesnik L. Zoran s svojimi prozoduisnimi pesniškimi nasilnostmi.

Vremensko poročilo

»Slovenskega doma«

Po stanju danes ob 7 zjutraj

Table with columns: Kra, Barometer, Temperatura, Relativna vlažnost, Veter, Padavine. Rows include Ljubljana, Maribor, Zagreb, Belgrad, Sarajevo, Skoplje, Split, Kumbor, Rab.

Vremenska napoved: Oblačno deževno vreme. Splošne pripombe o poteku vremena v Ljubljani od večeraj do danes: Večera je ves dan in noč deževalo s krajšimi presledki.

Ljubljana danes

Koledar

Danes, petek, 3. decembra: Franc Ksaver. Sobota, 4. decembra: Barbara.

Nočno službo imajo gosposne: mr. Sušnik, Marjini trg 5; mr. Kuralt, Gosposvetska cesta 10 in mr. Bohinec ded., Cesta 29. oktobra (bivša Rimska cesta).

STOIGA logo and text: Eden izmed najboljših čehoslovaških filmov

Pater Vojteh po romanu Jana Klecandca. V glavnih vlogah: Rolf Wanka, Jirina Štepaničkova, I. A. Struna, Jaroslav Marvan

MATICA logo and text: Najvišja fronta svetovne vojne v dokumentarčnem velenju

Dolomiti v plamenih. Danes predstave samo ob 16. uri, obe večerni predstavi odpadeta vsled koncerta.

UNION logo and text: Premiera! Izredno lep in napet kriminalni film

V zaščiti teme (Schloss Vogelöd). V glavnih vlogah: Hans Stüwe, Carola Höhn, Hans Schietow in mali Peter Bosse

Predstave danes razen v Matel ob 16., 19-15 in 21-15 ur

Uprava Elitnega kino Matice obvesta, da je danes predstava samo ob 16. uri, obe večerni predstavi odpadeta zaradi koncerta.

Kdor se zanima za znamenita dela svetovne klavirske literature, naj ne zamudi nocojšnjega klavirskega večera, ki ga izvaja pod okriljem Glasbene Matice ljubljanske naš pianist Ivan Noč.

Francoski violinist Robert Soetens, ki koncertira v Ljubljani v ponedeljek, dne 6. t. m. v veliki filharmonični dvorani, nam bo zaigral celo vrsto skladb najrazličnejše vsebine.

Na današnjem prosvetnem večeru, ki bo ob 8 zvečer v beli dvorani Uniona, nas bo popeljal priljubljeni predavatelj g. prof. Janko Mlakar na Skoško, Islandijo, Spitzbergo v kraljestvo polnočnega sonca.

Razpis dijaških ustanov. Mestno poglavarstvo v Ljubljani razpisuje ustanovo ljubljanskega mesta za dijake tehnične srednje šole (1 mesto) in za učence ter učence delovodske, moške in ženske obrtne šole v Ljubljani (4 mesta).

DRAMA. Začetek ob 20. uri. Petek, 3. decembra: Zaprtlo. Sobota, 4. decembra: »Šimkovi«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Opera. Začetek ob 20. uri. Petek, 3. decembra: »Gorenjski slavček. Red Sreda. Sobota, 4. decembra: »Ančka«. Red B. Nedelja, 5. decembra ob 15: »Prodana nevesta«. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol.

Javna razsvetljava v Ljubljani

Od tu in tam

Ljubljana, 3. dec.

Pred nekaj tedni smo poročali, da praznuje mestna planina v Ljubljani letos 76-letnico svojega obstoja, 76 let odkar so zažarele prve plinske luči po ljubljanskih ulicah in trgih.

Toda to so bile še preproste svetilke z navadnimi plinskimi metuljčki, plinsko luč na mrežice so iznašli šele pozneje. Kakšen napredek je bil to za tiste čase! Saj so poprej gorele na ulicah lesčerbe na olje, ki so se zelo kadile in zasmrajale zrak, tako da je ob neki priliki na občinski seji vzkliknil mestni oče, da bi bilo bolje, če bi teh lesčerb sploh ne bilo.

Toda zadnja desetletja je tehnika skokoma napredovala. Komaj so se dobora uveljavila plinske luči, že je nastopila z dokaj močnejšo svetlobo električna luč, ki je na mah napravila preokret v javni razsvetljavi.

Pomena elektr. razsvetljave in elektrike kot gonilne sile se je kmalu zavedla tudi mestna občina ljubljanska. Ze pod županom, sedanjim senatorjem Ivanom Hribarjem, je zgradila močnejšo elektrarno, ki je dobivala leto za letom večji pomen v vsem mestnem, zlasti gospodarskem življenju. Plinsko luč je začela izpodrivati žarnica. Posebno je ta napredek viden v zadnjih 10 letih, ko so po vseh velikih ljubljanskih ulicah in trgih namestili številne nove in močne elektr. žarnice.

Od leta 1932 do letos, to je v približno 5 letih, se je javna razsvetljava pomnožila za 909 žarnic, to je za 64%; samo v zadnjih dveh letih je bilo prvih 241 novih žarnic, kar pač dovolj zgovorno dokazuje, koliko je mestna občina žrtvovala za javno razsvetljava v mestu. Na vsem omrežju ljubljanske mestne občine razsvetljeva danes ulice, ceste in trgale nad 3000 žarnic!

To so ogromne številke. Vse te številne luči zahtevajo 914 kwh letno, kar stane mestno občino

Celjske novice

Clanski sestanek krajevne organizacije JRZ v Celju. Drevo ob 8 bo v dvorani v Domu, v Samostanski ulici clanski sestanek krajevne organizacije JRZ. Na tem clanskem sestanku bo predaval banovinski tajnik JRZ g. Marko Kranjec iz Maribora o »Našem boju za samoupravo«.

Otrok v plamenih. V Vrštanju se je pripetila v Jevšnikovi družini huda nesreča. 16 mesecev stara hči Anica je bila pri vroči peči. Vzglava se ji je oblekla in otrok je začel kričati. Na srečo so prihiteli domači in rešili ubogo Anico. Vendar pa je dobila težje opekline po vsem telesu in so jo morali prepeljati v celjsko bolnišnico.

Praznik zedinjenja v Celju

Celje, 2. decembra.

Celje je letos še posebno slovesno proslavilo praznik Zedinjenja. V ponedeljek je Kat. prosvetno društvo priredilo s sodelovanjem Fantovskega odseka, Dekliškega krožka, Celjskega zvona, Celjskega okteta in Salonskega orkestra akademij z bogalim spredom. Slavnostni govor je imel akademik gosp. Emil Klinc. Dvorana Ljudske posojilnice je bila polna občinstva. Proslavi so prisostvovali celjski župan g. Alojzij Mihelčič, okrajni načelnik g. dr. Zobeč, polkovnik g. Milkočič ter mnogi drugi odlični zastopniki civilnih in vojaških oblasti.

Za vojaštvom so korakali Sokoli, nato gasilec, za njimi pa člani Fantovskega odseka v krogih z državno zastavo ter članice Dekliškega krožka in nato spet člani Fantovskega odseka. Fantovski odsek in Dekliški krožek sta nosila goreče plamenice, kar je dalo povokri še prav posebno lepo sliko, saj je gorelo 290 plamenic. Sledilo je 80 gojencev rudarske šole z rudarskimi svetilkami, Strelnska družina in še veliko občinstva. Po vseh ulicah, kjer je šel spredov, so bila razsvetljena okna. Pred magistratom se je zbrala 1000 glava množica, ki je neprenehno vzklikala kralja, knezu namestniku in Jugoslaviji. Godba je zaigrala državno himno. Z balkona mestnega poglavarstva je izpregovoril o našem narodnem prazniku mestni župan g. Alojzij Mihelčič. Zelezničarska godba je zaigrala himno »Hej Slovanci, naka je bil razhod, C. p. d. je ob 8. zvečer priredilo v proslavo zedinjenja v veliki dvorani Narodnega doma pevski koncert, katerega sta se udeležila tudi okrajni načelnik g. dr. Zobeč in g. župan Alojzij Mihelčič.

Ob 20: Sv. Anton, vseh zaljubljenih patron. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol.

Epohalna drama »Bela bolezen«, katere avtor je znani češki dramatik Karel Capek, se študira v naši Drami. Vsebinska dela je zasnovana na utopiji, katere se Capek kot pisatelj rad poslužuje, da razprede na njenem temelju svoj svetovni nazor in ga preljeje v dramatično silno napeto, ter efektivno dejanje. »Bela bolezen« spada med najmočnejše drame sodobnosti, ter ustreza miselno in vsebinsko vsem zahtevam odra, ker razglablja o problemu pacifizma, ter skuša ugotoviti vzroke in posledice vojne, ter poskus genialnega zdravnika pacifista, boriti se zoper idejo vojne. Delo režira gosp. Ciril Debevec. Zasedbo vlog javimo prihodnjik.

letno velikansko vsoto, nad 1.150.000 din (če primerjamo to vsoto s tisto, ki jo je plačevala mestna občina za javno razsvetljava pred napeljavo plinske luči v Ljubljani, lahko vidimo velikansko razliko, ki jo mora danes žrtvovati mestna občina za takšne javne namene, napram tedanjim žrtvam).

Javna razsvetljava je javna dobrina, ki se jo morda komaj prav zavedamo. V skrbi vse javnosti je, da to dobrino čuva kot skupno last in dobroto. Vendar se tudi tu dobe ljudje, ki se skušajo okoristiti z javno lastnino. Nešteto krat se dogaja, da odvijajo žarnice z drogov in žic. Zato je bila mestna elektrarna prisiljena montirati na nekaterih cestah žične mreže, da bi tako zavarovala žarnice pred tatinskimi rokami. Mestne ulice so razsvetljene v mnogih mestih že daleč na periferiji. Mestna občina je na prošnjo občanov čisto parcelirala svet daleč proč od mestnih komunikacij. Za take posamezne, iz mesta zelo oddaljene kraje je morala občina potem napeljati električni tok ali vodovod, kar jo je vedno stalo velike vsote.

Po montaži teh napeljav so se cene parcelam ob teh napeljavah visoko dvignile, s čimer so največ pridobili lastniki takih parcel. Bilo bi torej krivično, če bi lastniki teh parcel ne prispevali k takim napeljavam. Toda lastniki to večinoma odklanjajo. Mestna občina mora že itak žrtvovati velike vsote za javno razsvetljava in za vzdrževanje električnih in vodovodnih napeljav, zato pač ne more plačevati še visokih zneskov za takšne daljnje napeljave. Nekdo n. pr. zida hišo sredi polja, daleč od električnega omrežja in vodovodne cevi in hoče dobiti obe napeljavi do svoje hiše zastonj. Toda ne zadovolji se samo z napeljavo elektrike in vodovoda, temveč zahteva pozneje še javno razsvetljava po cesti do svoje hiše. Ker so take napeljave predrage za mestno občino, jih ne bo mogla izvrševati izključno na svoje stroške. S tem je dostikrat združena gola špekulacija, da se doseže porast vrednosti zemljišča ob razparceliranju. Zato bi bilo pravilno, da bi lastniki takih hiš tudi prispevali primeren znesek za napeljavo javne razsvetljave in vodovoda do svojih samotnih hiš.

Vedno bolj razvijajoče se promet zahteva od mestne občine tudi vedno več javnih ureditev za varnost prometa. Tu pride v poštev v prvi vrsti javna razsvetljava. Seveda pa postajajo s tem tudi stroški širjenja in vzdrževanja vedno večje breme za mestno občino. Zato pa je dolžnost vseh občanov, da to dobrino čuvajo kot svojo skupno dobrino.

Iz športne krošnje

Minister za telesno vzgojo v Sloveniji. V želji, da se osebno seznanja s sokolskimi in športnimi ustanovami in s športnimi funkcionarji v Sloveniji, se bo minister za telesno vzgojo dr. Vjekoslav Miletič drevi odpeljal v spremstvu svojega kabinetnega šefa v Ljubljano, nato bo pa obiskal še Planico, Kranjsko goro, Celje in Maribor.

Francija in Amerika proti olimpijskim igram na Japonskem. Zaradi japonsko-kitajske vojne vodijo v Ameriki in v Franciji ostro borbo proti temu, da bi se izvedle prihodnje olimpijske igre l. 1940. v Tokiu. Tako poročajo iz Pariza, da je francoski minister za telesno vzgojo dobil tudi pristaneč Čehoslovaške v tem pogledu. Po vsem so-deč bodo skušali Francozi dobiti pristaneč še drugih narodov in bodo tako podprti nastopili na prihodnjem olimpijskem kongresu, ki bo v Kajru, z zahtevo, naj se Japoncem odvzame pravica in čast organizirati XII. olimpijske igre v Tokiu in naj se njih izvedba in organizacija da mali Finski, ki je s svojimi niti 4 milijoni prebivalcev dovolj dokazala, koliko žrtvuje za šport in kako ga pojmuje. — Pred nekaj dnevi pa je tudi ameriška vsehšportna zveza objavila okrožnico, v kateri izjavlja, da se ne bo udeležila XII. olimpijskih iger, če se bodo vršile na Japonskem.

Olimpijski zmagovalci postajajo profesionalni. Velika popularnost, ki jo uživa šport v Ameriki, vedno bolj sila, da kujejo zmagovalci iz svojih športnikov, ki uživajo svetoven sloves, ogromne vsote. Takim vabljivim ponudbam se športniki seveda ne ustavljajo in preidejo med profesionalce. Tako si služijo ogromne vsote denarja s svojo telesno spretnostjo olimpijski zmagovalci v desetoro-boju Glen Morris. Svetovni prvak v teku na 400 m preko zaprek Hardin je dovolil, da z njegovim imenom in z njegovo sliko delajo reklamo za neko vrsto cigare — seveda za lepe denarje. Lahkoatletičarka Helen Stephens je kupilo neko filmsko podjetje za poučni film o lahki atletiki.

Nov svetovni rekord z motornim kolesom je postavil nemški dirkač Ernest Henne na svojem 500 ccm motorju znamke BMW. Vozil je po državni avtomobilski cesti pri Frankfurtu. Henne je s svojim motorjem popravil 12 svetovnih rekordov, in sicer med drugimi v vožnji na 1 km, 1 miljo, 5 km in 5 milj. Najpomembnejši rekord pa je brez dvoma svetovni rekord Henneja, ki je prevozil 1 kilometer z letičnim startom v času, ki bi dal 279.503 km na uro. Dosedanji rekord je imel Italijan Pietro Taruffi z 274.181 m.

10-letnica Akademskega pevskega zbora se bo proslavila 13. decembra, ko bo APZ pod vodstvom g. Fr. Marolta na sanostojnem koncertu slovenske umetne in narodne pesmi podal pregled vsega dela. Zbor bo izvajal izbrane pesmi, ki jih je že na svojih stilih koncertih pokazal občinstvu. APZ je v nekaj letih svojega delovanja zbral okrog sebe veliko družino občinstva, ki zna ceniti vrednost smotrnega, na ljubezni in znanju temelječega dela, kakor ga kaže APZ pod vodstvom svojega vnetega, strokovno odlično izobraženega dirigenta Franceta Marolta. Vstopnice so v pred-prodaji na univerzi v vratarjevi loži vsak dan od 8 do 19.

Blokiranje električnih naprav zaradi radijskih motenj

Ptuj, 3. dec.

Uprava ptujске pošte je prijavila mestnemu poglavarstvu, da povzročajo neblokirani električni aparati tako huče motnje, da je radiospajem nemogoč.

V smilu zakona o pošti je pozvala policija z razglasom lastnike raznih električnih naprav, da jih v roku 7 dni blokirajo. Policija je opozorila motilec tudi na kazenski zakon, ki določa za brezbrizne in namerne motilce stroge kazni.

Radio-sprejemanje močno motijo tudi elektr. masažni aparati, električni sesalci prahu, električni sušilci las, ventilatorji, električne črpalke. Odposlanec radio-kontrola bo pregledal vse motorje in bo lastnike neblokiranih naprav prijavil v kaznovanje, ker so bili vsi dosedanja pozivi brez uspeha.

Finančni odbor narodne skupščine je večeraj dopoldne začel pretresati predlog novega državnega proračuna. Seji je prisostvoval tudi finančni minister Dušan Letica, ki je podal obširno poročilo v sestavi in glavnih postavkah proračuna. Po poročilu finančnega ministra je bila seja zaključena ter sklicana druga za danes. Naslednja seja bo še jutri, nakaž bodo odložene zaradi muslimanskih praznikov za štiri dni.

Voditelji belgrajskega dela združene opozicije so se večeraj zbrali v stanovanju Ljube Davidoviča in se pogovorili o notranjepolitičnem položaju ter o svojem nadaljnjem delu med narodom v korist sporazuma, ki so ga sklenili v začetku oktobra.

Poljska akademska zveza »Liga«, ki ji je glavni cilj zblizanje med narodi, je priredila v Zagrebu razstavo fotografiskih slik, ki so jih akademiki člani »Lige« izdelali. Ocene v časopisu pravijo, da so razstavljene slike svojevrstne po motivih, še bolj pa po tehnični obdelavi. Ocenjevalci dostavljajo, da razstavljena dela sicer niso tehnično na visku, pač pa kažejo, da se bo še marsikdo od razstavljalcev razvil v pravega fotografskega umetnika.

Vojvodinski Nemci so se zopet začeli živahno gibati in iskati poti, kako bi se sporazumeli med seboj in se ne ločevali več v »vladno in opozicijsko«. Razdor v švabsko-nemški zvezi se je tako razširil, da naši Nemci niso mogli niti v najnujnejših primerih med seboj doseči edinstvi. V nedeljo, ko bo občni zbor tega društva, pa se pripravljava sprava med obema strujama. »Kultur-bund« ima v naši državi okrog 250 podružnic, med drugimi tudi na Kočevskem.

Konferenca o našem tujskem prometu se je danes začela v ministrstvu za trgovino in industrijo. K sodelovanju so bili povabljeni vsi vodje turističnih odsekov pri mestnih občinskih upravah, med njimi tudi zastopnik Ljubljane. Na konferenci se bo obravnavalo zlasti vprašanje, kako organizirati za prihodnje leto reklamo za naša letovišča v inozemstvu ter posebej o cenah, ki so postale v zadnjem letu najbolj pe-reče vprašanje v tujskem prometu.

749 ugrabljenih deklet so v desetih letih zabeležile naše oblasti. Ugrabljenje ali »otmica« je pogost pojav v južnih in vzhodnih krajih naše države, kjer je v navadi običaj, da mora ženin svojo nevesto odkupiti od njenih staršev z dogovorjeno vsoto denarja. Kadar pa ženin nima denarja, deklet kar »ugrabijo«; premnogokrat pa ženini nasilno odvedejo tako deklet, ki ni hotelo s fantom v zakon iz svoje volje ali pa zaradi nasprotovanja staršev. Največ »otmic« je imela južna Srbija in sicer 118. Severna Srbija 117, Bosna in Hercegovina 84 ugrabljenj, sledi Vojvodina s 70, Hrvaška s Slavonijo in Sremom s 43, Sesta je Dalmacija z 10, nato Slovenija s 4 in zadnja Crna gora z eno samo »otmico«.

Uredba pokojniškega zavarovanja za zasebne namene v vsej državi je zbudila med prizadetimi seveda veliko zanimanje. Časopisi obveščajo svoje čitatelje o sistemu zavarovanja in o prispevkih, ki so jih dolžni plačevati v zavod namencev in delodajalci. Kakor znano, bo pokojniško zavarovanje za vsi državo izpeljal ljubljanski Pokojniški zavod in bo zavarovanje tudi vodil, dokler se ne ustanove, odnosno ne začno posloovati avtonomni pokojniški zavodi v Zagrebu, Belgradu in Sarajevu.

Proti novi razvejitvi področij posameznih pokojniških zavodov so se oglašili Dubrovničani. Nova uredba je podredila zavarovanje v dubrovniškem okrožju pod Sarajevo, tako da bo moral ljubljanski Pokojniški zavod, pod katerega so Dubrovničani dosedaj spadali, plačati okrog 20 milijonov dinarjev sarajevskemu zavodu. V Dubrovniku s to odločitvijo niso nič kaj zadovoljni in se je otepano na vse pretege. Nič jim ni všeč, da bi z njihovimi 20 milijoni, kar so jih že vplačali v ljubljanski zavod, začel obratovati sarajevski zavod. Zato so poslali zastopniki zavarovancev in člani upravnega odbora Pokojniškega zavoda, ki so iz Dubrovnika, ministru Dragiši Cvetkoviču brozjavko, v kateri ga prosijo, naj se uredba spremeni in Dubrovnik ponovno pridedi nazaj ljubljanskemu zavodu. Zdi se, da Dalmatinci nekaj več zapajo Sloven-cem, kakor pa bodočim upraviteljem zavoda v Sarajevu.

Dvanaest in pol milijona dinarjev posojila bi rada najela pri ljubljanskem Pokojniškem zavodu dubrovniška občina. Občina bi rada zgradila novo klavnico, novo tržnico, novo ljudsko šolo ter preuredila vodovod. Dubrovnik se je obrnil na Pokojniški zavod, ker bi ji mogel ta nuditi posojilo pod bolj ugodnimi pogoji, kakor pa kak drug denarni zavod. S tem v zvezi se je nedavno mudil v Dubrovniku predsednik Pokojniškega zavoda dr. Milavec.

55 državnih cest v skupni dolžini 10.250 km je v vsej naši državi. Od teh cesta jih je za 9684 km dograjenih, ostale pa čakajo na temeljito popravilo. Po banovinah so ceste razdeljene takole, Slovenija jih ima 1616 km, savska banovina 1407, vrbska 889, primorska 1698, dunavska 1050, moravska 1135 ter vardarska 1430 km.

Šele mesec kasneje se je oblastem posrečilo najti morilce, ki so ubili bogatega kmeta Boltniča iz vasi Čuliči pri Petrinji. Sredi noči so vdrli v hišo maskirani neznanci in ustrelili gospodarja. Ker so se pa zaradi razbijanja začeli oglašati psi, so razbojniki pobegnili, ne da bi kaj odnesli. Oblasti so prijele pokojnikovega sina, čeprav je desetletna hčerka, ki je edinja videla razbojnike, pripovedovala, da je bilo napadalec sedem. Pred dnevi pa se je pri orož-nikih zglasil neki cigan, ki je izdal morilce cigane. Taisti cigani so izvršili v okolici Petrinje že več zločinov, lotili so se tudi nekega samostana, vendar so jih pravočasno opazili in s strelji pregnali. Po tej izpovedi so orožniki prave morilce prijeli.

Krvava zakonska tragedija se je odigrala večeraj v Belgradu. Nedavno je upokojenec Mihajlo Jovanović pogljal iz hiše svojo ženo Katarino s tremi otroci. Kmalu potem je Mihajlo dobil od žene pismo, v katerem ga prosi, naj ji pošlje kaj denarja, da bo mogla preživljati svoje otroke. Pismo je Mihajlo strahovito razburilo, vendar je zahteval, naj se otroci vrnejo k njemu. Toda otroci tega niso hoteli storiti. Ko je Mihajlo srečal večeraj ženo na trgu, ji je začel groziti. Žena pa je pobegnila k svojemu očetu, a mož jo je pihel in se skril za vrata. Komaj je žena stopila v vožo, je Mihajlo skočil proti njej in jo začel obdelovati z nožem. Katarino je sicer rešil njen oče, preprečiti pa ni mogel, da bi si Mihajlo ne zadržal noža v srcu in izdihnil.

Zanimiv primer iz francoske kriminalne zgodovine

20 let živel kot moški

Francoske policijske oblasti imajo precej posla z zanimivimi primerom, kakršnih je bilo še malo v francoski kriminalni zgodovini. Čeprav že nekaj časa z največjo skrbnostjo stikajo za vsemi podrobnostmi, vendar so pravi vzroki tega čudnega primera še vedno zaviti v temo.

Zvesti in skromni kuhar „Andrej“

V bližini mesta Toulouse ima svoje posestvo milijonar Alfonz Langeron. Pri njem je v službi že 20 let neki Andrej Guerret, in sicer za kuharja. Andrej je bil s svojim gospodarjem od sila zadovoljen. Zanj je veljal Langeron kot človek, kakršnega si je predstavljal za idealnega. Andrej pa je tudi bil zelo zmeren človek, popoln abstinent. Ni pil, ne kadil, izogibal se je tudi žensk, kar se je le mogel. Tudi s kakšnimi igranji se ni nikdar zabaval, saj jih tudi ni znal. Ta svojevrstni mož, o katerem se je zdelo, da ga prav za prav nikdar ne zmoli kakšna skušnjava, je ob svojem prostem času najraje bral sveto pismo. Ure in ure je presedel v svoji sobi in bral neko zelo staro izdajo svetega pisma. Po vsakem branju je knjigo skrbno zaprl v skrinjo. To je bila tudi knjiga, ki je nihče drug razen njega ni imel nikdar v rokah, odkar jo je kupil.

Do zadnjega se je branil zdravniške preiskave

V začetku letošnjega poletja pa je ta najzvestejši služabnik, kar jih menda živi v Franciji, zbolel. Vendar pa se je na vso moč branil, da bi prišel k njemu zdravnik, ki bi ga preiskal. Gospodar, ki je poznal še vseh vrst druge Andrejeve »muhe«, je tudi tokrat mislil, da ne gre za nič drugega, kot za kuharjevo trmo. Ker ga je imel zelo rad, mu je hotel ušlišati tudi to prošnjo, da zdravnik ne bi prišel. Zato je storil vse, da bi se njegov zvesti kuhar pozdravil doma brez zdravniške pomoči. Toda Andrejeva bolezen se je kmalu toliko poslabšala, da je bilo težko misliti na to, da bi se kdaj doma pozdravil. Moral je v bolnišnico. Z nič manjšo trmo je tudi tu odklanjal vsako zdravniško pomoč in preiskavo. Šele ko je padel v nezavest, so ga zdravniki mogli preiskati. Ugotovili so, da je smrt neizbežna, obvestili pa so Langerona tudi o tem, da bo pogrebniemu zavodu treba javiti, da je umrla ženska, ne moški. Ku-

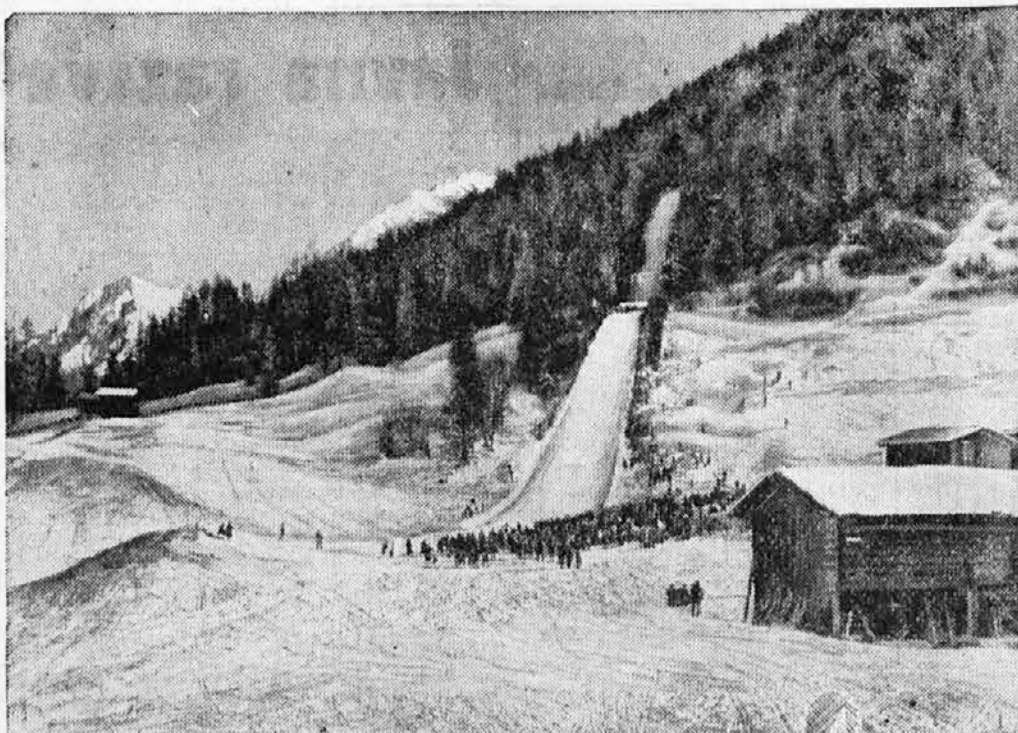
harja, ki je dvajset let najzvesteje opravljal pri omenjenemu gospodarju svoj posel, so razkrinkali kot žensko šele na smrtni postelji. Čemu je »Andrej« hotel to prikrivati do konca, je zavito v temo, kajti kmalu potem, ko je padel v nezavest, je prišla ponj smrt.

Zagonetno pismo

Zdravniki v oni bolnišnici so po svoji dolžnosti obvestili o tem nenavadnem odkritju policijo, ki je takoj začela s preiskavo, da bi ugotovila, kdo prav za prav je ta »Andrej Guerret«. Med pokojnikovo zapuščino so našli pismo, napisano z neko tajno pisavo, ki so jo znali prebrati šele tedaj, ko so dobili v roke tudi ono sveto pismo, ki ga je »Andrej« vsak dan tako vestno prebiral. Nešteta mesta v tej knjigi so bila podčrtana, tu pa tam je bilo kaj stavljeno v oklepaj, pa še vse polno drugih znakov je bilo ob besedilu. Ugotovili so neko zvezo med temi znaki in med ono pisavo, s katero je bilo napisano važno šifrirano pismo. Pismo je bilo namenjeno nekemu Marcelu Manuelu v Aldžiru in ga je moral Andrej Guerret napisati prve dni, ko je zbolel. V pismu zahteva »Andrej« od tega Aldžirca, naj mu pošlje večjo vsoto denarja, ker da je zbolel in ker da je svoje prihranke dal »za znano stvar«. Če bi umrl — pisal dalje v onem pismu — bo pravočasno zabrisal vsako sled za »tem, kar je bilo«.

Edini, ki ve za „ono znano stvar“

Policija je vedela, da je zdaj njena prva naloga poiskati Aldžirca Marcela Manuela, če hoče stvar na vsak način pojasniti. Toda, dva dni prej, preden so bile varnostne oblasti tudi v Aldžiru obveščene o tem nenavadnem primeru, je Manuel od tam izginil. Stvar je tako postala še bolj zapletena. Nekam čudno se mu je mudilo. Niti toliko časa si ni vzel, da bi bil lepo popravil svoje stvari in jih ali vzel s seboj, ali pa spravil kam na varno. Med stvarmi, ki jih je pustil na svojem stanovanju, so našli spet knjigo o svetem pismu, v kateri so ravno takšni tajni znaki neke pisave, kakor so jih našli prej pri »Andreju«. Tudi pri Manuelu so našli pismo, iz katerega so se mogli prepričati, da sta si »Andrej« in Manuel že dalj časa dopisovala in sicer zaradi nekega dogodka, ki sta ga oba v pisnih navajala kot »ono znano

»Mamutska« smučarska skakalnica v Planici, ki jo vseeno le še popravljajo, čeprav je kazalo, da bo zaradi nekakšnega »bojkota« iz inozemstva obsojena na razpad

stvar«. Nikdar pa nista te »stvari« tudi malo boljše opisala, da bi še kdo drug lahko vedel, za kaj prav za prav gre.

Le v nekem »Andrejevem« pismu je bilo napisano tudi tole: Andrej Guerret je že sit tega, da bi pošiljal mesec za mesecem svoje prihranke Manuelu. Prisiljen bo dopustiti, da Manuel »dejanje« prijavi policiji. Ne pusti se več naprej izmozgavati, kajti on mora vendar tudi še skrbeti za svojo hčerko Maryliso. Če pa bi se Manuel res odločil, da »stvar« naznani policiji, potem da bo »Andrej« že tudi našel sodnike, ki bodo uvideli, da je Manuel več zagrešil kot on. Zaslužil sem, da umrem, — piše Andrej Guerret dalje — toda za »dejanje« pa bo nosil vso odgovornost edino še tisti, ki ve zanje, namreč Marcel Manuel.

Domnevana resnica

Na podlagi teh skromnih podatkov si je francoska policija mogla ustvariti vsaj približno sliko, za kakšno dejanje naj tu gre. Ni pa seveda prepričana, da je takšna domneva pravilna, in najbrže tudi ne bo, dokler ne izsledi Manuela. Policija misli, da je bilo takole: Ženska, ki se je 20 let skrivala pod imenom Andrej Guerret, je iz neznanega vzroka umorila očeta svojega otroka Marylise. Da je ne bi prijeli, je bilo mogoče samo na ta način, da se je preoblekla v moškega. Edinemu človeku, ki je še vedel za to dejanje, pa je obljubila, da mu bo plačevala gotovo vsoto denarja, da bo molčal. Vse drugo, posebno še tudi to, kaj je s hčerko Maryliso in kje živi ter podrobnosti, kakšno vlogo je igral Marcel Manuel, bodo ostale nepojasnjene, dokler policija tega moža kje le ne iztakne.

Poročni detektiv

Pravijo, da imajo na Italijanskem več smisla za zakonsko življenje oziroma za sklepanje zakonov, kakor pa kje drugod. Povsod, kjerkoli imajo kakšno hčerko ali sina že toliko v letih, da je poroka možna, že gledajo na to, kako bi jo, oziroma ga »oddali«. Na vsak način pa so mnogo bolj v »skrb« za hčerke kakor za sinove. Čisto nekaj posebnega pa je primer, ki se je zadnjič pripetil v Milanu in ki je izzval poleg vse resnosti tudi nekaj smeha.

V Milanu živi neka 25-letna uradnica Ema. Ni niti tako neprikladna. Ni se malo prestrašila, ko je nekega večera, preden je zaspala, zaslišala sumljiv šum na malem balkončku poleg spalnice. Kaj naj bi to bilo, tako bi se vsak vprašal in seveda takoj pomislil na tatove, če ne celo na razbojnike. Hitro je poklicala domače, ki so brž ugotovili, da je oni šum povzročil neki moški, ki se je skrival na balkonu, da bi opazoval, kaj dekletke zvečer dela. Ni bil ravno toliko radoveden, pač pa

je smatral za svojo dolžnost, da zve kaj več o življenju tega dekleta, ki se je nameravalo poročiti z njegovim sinom. Sina tudi ni hotel tako kaznovati, da bi ga oženil s kakšno lahkomisljeno ali celo malovredno žensko. Poleg tega pa je bil to tudi edini njegov sin. Ko so torej moža prijeli na omenjenem balkonu, je trepetajoč priznal po kaj je prišel. Tudi to je povedal, da se ni tolikrat prvič zgodilo, da bi nadzoroval nevesto svojega sina, kajti on je pač smatral za dolžnost, da se prej prepriča o tem, kakšna je ta ženska. Na stražo pa ni hodil samo zvečer, pač pa vselej, kadarkoli je količkaj utegnil.

Tudi pravijo, da je Ema svojo preizkušnjo, za katero sploh ni vedela, dobro prestala, tako da je bil zadovoljen z njo ne samo ženin, pač pa tudi ženinov skrbni oče.

Včasih bi bilo morda tudi pri nas dobro, če bi imeli kaj takšnih detektivov. Pa ni ravno treba, da bi hodili celo na balkon, kakor oni Milančan.

Slikarji med sabo. »Glej, glej, ti si naslikal angela s šestimi prsti na nogi! Ali si že videl angela s šestimi prsti?«

»Ne, ali si ga ti videl s petimi prsti?«

Radio

Programi Radio Ljubljana

Petek, 3. decembra: 11 Solska ura: Zimske igre na prostem — dvogovor z glasbenimi vložki (vodi g. Viktor Pirnat) — 12 Slovenski biseri (plošče) — 12.45 Vreme, poročila — 13.05 Čas, spored, obvestila — 13.15 Vajčki, polke in korčunice (plošče) — 14 Vreme, borza — 15 Ženska ura: V svitu Miklavževih mitre (ga. Iv. Velikonja) — 15.20 Podoknice (plošče) — 15.40 Fran. kočnica (g. dr. Stanko Leben) — 16.05 Čas, vremenil poročila, spored, obvestila — 16.20 Nae. ura — 16.50 Deset minut za planince: O vzrojnem pomenu planinskega smučanja (Pavel Kunaver) — 20 Operni šrnel — 20.50 Lalo: Na mouna, orkestralna suita (plošče) — 21.10 Koncert stare orgelske in vokalne glasbe: Iv. vajata: gosp. prof. Matija Tome (orgle), ga. Tončka Suštar Maroltova (sopran) — 22 Čas, vreme, poročila, spored — 22.30 Angleške plošče.

Drugi programi

Petek, 3. decembra: Belgrad-Zagreb: 20 Klavir, 20.30 Petje — Dunaj: 19.25 Plesna glasba, 20.05 Zalogra, 22.30 Orkester — Budimpešta: 19.45 Petje, 21.40 Orkestralni koncert, 23.05 Jazz — Trst-Milan: 17.15 Plesna glasba, 21 Simfonični koncert — Rim-Bar: 21 Opera »Paganini« — Praga: 20.05 Prenos iz Smetanove dvorane, 21.55 Plošče, 22.15 Prenos iz gledališča — Paršava: 20 Simfonični koncert — Berlin: 20 Eiharmonični koncert — Königsberg: 19.15 Plošče — Hamburg: 19.10 Glasba — Zabavni program, 21 Glasba — Vraštava: 19.10 Glasba — Lipsko: 19.10 Glasba — 20.45 Baletna glasba — Köln: 19.10 Plesna glasba, 21.10 Glasba — Beromünster: 20 Opera.

Takole so prepeljali iz Vzhodne Azije v ameriško Florido 27-letnega sina ameriškega milijonarja. Zdravniki so ga mogli rešiti le na ta način, da so zanj napravili umetna »železna pljučca«, t. j. pripravo, s pomočjo katere bolnik lahko diha. Na sliki vidimo valjasto pripravo, iz katere gleda bolnikova glava

M. Jacoby - R. Leigh:

61

Poročnik indijske brigade

Glas mu je drhtel, ko jo je vprašal z bojznijo v srcu: »O čem zdaj govoriš?«
»Geoffrey, jaz...«
Ta trenutek je odjeknil strel... Za njim drugi... Za drugim tretji...
Potem so se posamezni streli zgostili v vrsto grmečega pokanja...
Ta trenutek so se z vseh strani zaslila znamenja za alarm. Rogovi so doneli po vseh stolpih trdnjave.
Narednik Prema je brez sapa pridrvel na teraso, kjer sta stala Geoffrey in Elizabeta vsa presenečena:
»Sahib... Suristanci napadajo!«
Vickers je zdaj zaslišal z vseh strani klice vojakov:
»Sahib major! Sahib major!...«
Vsa ta zmeda je trajala kakih deset minut.
Vickers je stal prvi trenutek nepremično, kakor da je okamenel. Ničesar pametnega se ni mogel domisliti. Po možganih so mu suvaje drvele bliskovite slike, raztrgane in nejasne:
... Zenske pred trdnjavo... Elizabeta tu gori, na tem nevarnem kraju... Indijci napadajo... Koliko jih neki je... Klanje... Metež vojakov... Mrtvi in ranjeni...
Ves zmeden je pogledal na visoki stolp nad vrati trdnjave, na katerem se je vila angleška zastava in kjer je trobentač spet trobil zbor. Še nekaj strelav... trobentaču je padla trobenta iz rok, zvalil se je čez zidovje v prepad...
Tedaj pa, kakor da se je prebudil iz težkega sna. Obrnil se je k vojakom, ki so od vseh strani drveli k njemu, in jim z močnim glasom zavpil:
»Vsi na obzidje!«
»Prema, po ženski! Brži!«
Prema je oddiral.

»Elizabeta! Teci hitro v barako za zidovjem! Tam boš varna!«
»Geoffrey!«
Dekle je zavpilo s spremenjenim glasom, na njegovem obrazu se je kazala groza.
»Ne boj se! Dosti smo močni, da se bomo ubranili! Samo hitro beži!«
Tudi Vickers je zdaj planil po stopnicah navzdol.
Padlo je še nekaj strelav. Med nje se je mešalo razburjeno trobentanje, ki je klicalo vojake na obzidje...

Suristanci napadajo.

Vickers je drvel čez dvorišče, da bi poiskal polkovnika Campbella.
Našel ga je pri velikih vratih, katerih težka, z železom okovana krila so vojaki v naglici zapirali.
Polkovnik Campbell je bil zdaj docela miren. Vsa povelja je dajal z mirnim, močnim, odločnim glasom, kakor da bi poveljeval pri kaki vojaški paradi.
»To je samo suristanska prednja straža! Napadli so s severne strani, da bi nas vse zvalili tja. Zaradi tega mislim, da bo napad prišel z južne strani, pomalem pa bodo Suristanci pritiskali od vsepovsod! Treba je torej moštvo porazdeliti enakomerno po vsem zidovju! Kje so ženske?«
»Poslal sem Prema ponje!«
»In Elizabeta?«
»Elizabeta je že v baraki!«
»Vickers, brži na južno stran! Ne pustite ženskam, da bi zbirale svoje reči! Vsaka minuta je zdaj dragocena!«
Geoffrey je stekel čez dvorišče proti južnim vratom trdnjave.

Vrata so bila odprta in vojaki so čakali pripravljeni, da spuste ženske skoznje.

Vickers je drvel proti onim kolibam, ki so stale kakih sto metrov daleč od obzidja na pešeni vzpetini. Že od daleč je slišal krike žensk, ki so prosile pomoči. Zato je tek še pospešil.

Ko je pritekel bliže, je videl med domačimi ženskami in otroki Elizabeto, ki je držala v naročju malega Prema. Klicala je ženske, naj se podzivajo, Premova žena pa je Indijke s silo vlekla iz koč.

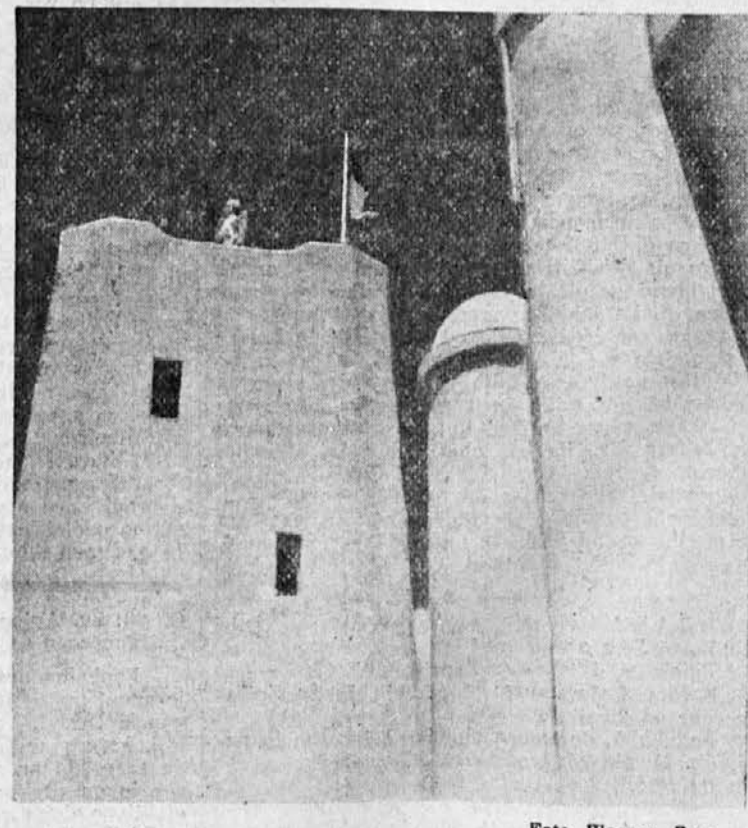

Foto Warner Bros

Na visokem stolpu, kjer se je vila zastava, je trobentač trobil zbor